

Videocàpsules culturals

Una experiència de telecol·laboració
interuniversitària per millorar
la comunicació oral formal

Andreu Sentí Pons

Universitat de Barcelona

Ares Llop Naya

Universitat Oberta de Catalunya

En aquest article s'hi presenta una experiència de treball col·laboratiu entre estudiants del grau de Filologia Catalana de la Universitat de València i estudiants de Llengua i Cultura Catalanes de la Universitat de Cambridge. Concretament, s'hi tracta la comunicació oral formal asíncrona des de la producció i la comprensió de vídeos per entendre i explicar la cultura catalana en general i la valenciana en particular.

INTRODUCCIÓ: OBJECTIUS I METODOLOGIA

El projecte que presentem és una experiència de treball col·laboratiu entre estudiants de l'assignatura obligatòria Comunicació Oral Formal en Llengua Catalana, de primer curs del grau de Filologia Catalana de la Universitat de València, i estudiants del mòdul d'Introducció a la Llengua i la Cultura Catalanes, per a estudiants de segon curs dels graus de Llengües Modernes de la Universitat de Cambridge. A través d'aquest projecte es treballa la comunicació oral formal des de la producció i la comprensió de vídeos sobre temes representatius per entendre i explicar la cultura catalana en general i la valenciana en particular. El projecte és un exemple de telecol·laboració, una experiència d'aprenentatge que té una llarga tradició en l'ensenyament de llengües, sobretot per desenvolupar les competències comunicatives, digitals i interculturals (Di-Sarno García et al., 2023).

L'activitat té dos pols d'acció complementaris, l'un és a València i l'altre, a Cambridge. El primer pol d'acció s'ocupa dels estudiants valencians, que han d'elaborar un vídeo per aprendre tècniques i estratègies per elaborar un discurs oral, conèixer les característiques discursives que configuren l'oralitat i les característiques d'un gènere oral com la presentació expositiva, així com aprofundir en els trets lingüístics de l'estàndard i l'elocució formal. Per a molts representa un gran repte, perquè és la primera vegada que preparen un discurs oral formal.

L'elaboració d'uns vídeos adreçats a un destinatari model homogeni i real com és l'aprenent de català també pretén incidir en la motivació i l'eficàcia comunicativa. Com qualsevol aprenentatge, la motivació és un condicionant clau, així com també la importància que els alumnes donen a l'objecte d'estudi. La poca tradició acadèmica de l'oralitat al nostre país i la situació

PARAULES CLAU 🗨️

- CATALÀ COM A LLENGUA ADDICIONAL
- TIC
- COMPETÈNCIA ORAL
- COMPETÈNCIA INTERCULTURAL
- MEDIACIÓ

sociolingüística del català condicionen enormement el prestigi normalment associat a la llengua estàndard formal. Per això cal buscar aliats fora de la classe estricta a l'hora de justificar de fet la necessitat d'elaborar un discurs eficient i adequat a la llengua estàndard. A més, les possibles dificultats de comprensió dels estudiants de català esdevenen una oportunitat d'aprenentatge per a l'orador, que ha de pensar quines formes gramaticals o lèxiques poden ser complexes per a un estudiant de català com a llengua addicional (CLA) i fer un exercici d'empatia que permeti millorar l'eficiència comunicativa.

El segon pol d'acció s'adreça als estudiants de Cambridge, per als quals la tasca constitueix una transició natural i difuminada entre les activitats acadèmiques i no acadèmiques, en què els aprenents de CLA poden practicar les habilitats passives i receptives orals a través de produccions multimodals

(volum *Companion* del MECR, 3.3.1.3). A més, el disseny de l'activitat permet generar espais motivadors i de gaudi de l'aprenentatge tot treballant les estratègies comunicatives de la llengua de comprensió, expressió, interacció i mediació, a més del desenvolupament de les habilitats interculturals.

Aquest seguit d'objectius es concreten en el projecte a través de la dinàmica de visualització de vídeos i creació de respostes. Les vessants receptiva i productiva d'aquestes interaccions esdevenen una oportunitat perquè els aprenents millorin les competències lingüístiques lèxica, gramatical, semàntica, fonològica i ortoèpica (MECR, p. 141). Ahora, l'eina emprada pretén treballar de manera significativa diferents aspectes relacionats amb la competència sociolingüística: els marcadors lingüístics de relacions socials (per adreçar-se als creadors dels vídeos i als companys que feien retroaccions); les diferències de registre en funció del context; la capacitat de reconèixer, entendre i valorar la variació lingüística de la llengua meta; etc. A més a més, aquesta experiència forneix els estudiants de CLA d'un coneixement socio-cultural millor de la llengua meta (MECR, p. 133 i 225).

Per dur a terme el projecte vam seleccionar l'eina Flip, de

Microsoft. Després de fer una recerca bibliogràfica i proves amb diferents plataformes, ens vam decidir per aquesta perquè és una aplicació web i mòbil gratuïta per al món escolar que permet compartir vídeos curts asíncronament. Es tracta d'una eina amb unes prestacions que gaudeixen de bona consideració per part dels aprenents de llengües en altres contextos semblants de l'entorn universitari, perquè permet fomentar la interacció i millorar la formació en totes les dimensions de l'aprenentatge (Mango, 2019; Pérez Sabater et al., 2023). Segons Dettinger (2018, p. 214): «Flip pot millorar l'exposició a la llengua meta en contextos autèntics i potencialment pot estimular les activitats de producció oral, pronunciació, col·laboració i confiança en els estudiants». Iglesias (2021) destaca la simplicitat i la facilitat d'ús i d'accés a la interfície. Tanmateix, un cop dut a terme el projecte, en la línia de Chaka i Nkhobo (2019), considerem que és important explicar molt bé com funciona l'eina abans de començar l'experiència i no donar per fet que els alumnes la sabran fer servir.

DESCRIPCIÓ DE L'ACTIVITAT

Els estudiants de la Universitat de València van elaborar els vídeos de cultura durant les primeres set-

manes de febrer de 2022 per tenir-los a punt al març. La instrucció era clara: calia crear un vídeo breu (d'entre 3 minuts i 50 segons a 4 minuts i 10 segons) sobre un tema de la cultura valenciana i incloure-hi un seguit de preguntes al final per generar debat o opinió. Vam demanar als alumnes que triessin un tema que els interessés força i que tinguessin ganes de compartir amb estudiants de català d'arreu del món per algun motiu. Això havia de permetre situar els valors i les emocions dels estudiants al centre de l'activitat. Per això hi trobem temes molt diversos: des de literatura i música fins a fets històrics, paratges naturals, tradicions i fets socials actuals.

En referència a l'ensenyament de les habilitats orals, l'activitat va centrar-se en dos aspectes. En primer lloc, vam tractar l'estructura d'un text expositiu i vam parlar sobre la importància que té a l'hora de guiar el receptor al llarg del missatge. En segon lloc, vam discutir i contextualitzar el valor d'usar la varietat estàndard i un registre formal per adequació al context i per facilitar-ne la comprensió a estudiants de CLA. En aquest sentit, va esdevenir especialment rellevant fer-ne una bona pronúncia, a més d'una locució tranquil·la, clara i correcta. Així, la competència comunicativa

Mar 2, 2022 El simbolisme de Mercè Rodoreda	Mar 3, 2022 Gaudi i la seua herència cultural	Mar 3, 2022 Monstres a la cultura valenciana.	Mar 14, 2022 Vins i caves valencians
Mar 2, 2022 Horta de Sant Joan i Picasso	Apr 8, 2022 Les festes de la Magdalena	Mar 2, 2022 Sagunt	Mar 2, 2022 Joan Fuster
Mar 2, 2022 Matisse i la seua obra	Mar 5, 2022 Les fogueres de Sant Joan	Mar 2, 2022 La serra d'Espadà.	Mar 3, 2022 La "mascletà"
Mar 2, 2022 Estellés, el poeta de carn i ossos	Mar 16, 2022 La cervesa Túria !	Mar 2, 2022 Tractament de la taronja (XX-XXI)	Mar 10, 2022 Mascletades Corregudes al PV
Mar 3, 2022 Joanot Martorell: Tirant lo Blanc	Mar 11, 2022 Les falles	Mar 2, 2022 Ausiàs March i els senyals	Mar 4, 2022 La gastronomia de la Marina Baixa
Mar 3, 2022 Paco Cabanes, El Genovés	Mar 3, 2022 Esport: Tir i arrossegament	Mar 1, 2022 Paisatges i llocs de la Marina Alta	Mar 3, 2022 La festa de les alfàbegues
Mar 3, 2022 La Gossa Sorda	Mar 14, 2022 Vins i caves valencians	Mar 1, 2022 Nosaltres, els valencians (Fuster)	Mar 2, 2022 La Nit de Sant Josep
Mar 3, 2022 Els passacarrers	Mar 2, 2022 Joan Fuster	Mar 2, 2022 Pep Gimeno, Botifarra	Mar 1, 2022 La llegenda de Sant Jordi
Mar 3, 2022 CASTELL DE CASTRO		Mar 2, 2022 La "mocadorà"	Mar 1, 2022 Llegenda del Rat Penat

Imatge 1

sempre anava lligada a la competència cultural.

Quant als estudiants de CLA de Cambridge, van conèixer el projecte a principis del mes de març de 2022 (tot i que l'activitat ha continuat fins al 2024), poques setmanes abans de la pausa inter-trimestral. Aquesta tasca havia de servir perquè els alumnes seguisin en contacte amb la llengua i amb els continguts del mòdul de català. Durant les vacances del segon trimestre havien de mirar diferents vídeos i triar-ne com a mínim tres per als quals responguessin les preguntes (de comprensió i de diàleg intercultural)

dels estudiants de València. En les indicacions escrites que els alumnes van rebre se'ls recordaven els detalls anteriors i se'ls animava a mirar tants vídeos com poguessin.

RESULTATS: VALORACIÓ DELS VÍDEOS

Un cop duta a terme l'experiència (i fins avui en dia), la interfície té 119 participants inscrits. En l'espai de Flip hi ha 59 vídeos dels estudiants de la Universitat de València i 72 vídeos de resposta d'aprenents de català; un total de 40 hores i 2 minuts d'interacció amb els vídeos, i múltiples interaccions escrites.

El procés de planificació dels vídeos va resultar molt formatiu

■
La interfície té 119 participants inscrits. En l'espai de Flip hi ha 59 vídeos dels estudiants de la Universitat de València i 72 vídeos de resposta d'aprenents de català; un total de 40.2h d'interacció amb els vídeos i múltiples interaccions escrites

per als estudiants de València. Es van fer assajos a classe abans de disposar del guió final que s'havia d'usar durant l'enregistrament. Durant aquestes pràctiques vam treballar les competències comunicatives seleccionades: l'estructura i la composició oracional, la llengua estàndard i l'ús de la veu. Aquestes sessions van servir d'observació, de pràctica i d'exemplificació. Els guions i l'estructura del discurs dels primers esborranys i assajos van millorar notablement en les darreres versions. El mateix va passar amb l'ús de la veu, ja que aquestes pràctiques van permetre que els estudiants prenguessin consciència de quin

estil de locució feien per defecte i de com podien modular-lo per aconseguir el ritme, el volum, la dicció i l'entonació adequats. Per acabar, el fet que el producte final fos un vídeo també va reforçar l'atenció dels estudiants en l'ús de la llengua estàndard, incloent-hi la pronunciació, un aspecte que ells no sempre consideren rellevant per comunicar-se amb correcció.

La competència cultural també va ser tractada en les pràctiques. Amb el docent, van posar en comú les dificultats de comprensió que podrien patir els estudiants de Cambridge en cadascun dels guions. Es va relacionar aquest

punt amb l'estructura del guió i es va esbrinar en quina mesura la distribució de la informació partia dels coneixements assumibles pels aprenents de Cambridge. Aquesta mediació va permetre treballar l'empatia i el punt de vista, un element essencial en qualsevol procés de comunicació. En tots els vídeos es pot observar que els objectius anteriors es van assolir en un grau més o menys elevat. La progressió dels alumnes va ser notable en unes setmanes.

«Flip pot millorar l'exposició a la llengua meta en contextos autèntics i potencialment pot estimular les activitats de producció oral,

Imatge 2

pronunciació, col·laboració i confiança en els estudiants»

En acabar l'activitat, alguns estudiants van escriure un text de reflexió d'aprenentatge i van publicar-lo en forma d'apunt al blog d'innovació docent del Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València. En aquestes declaracions s'hi pot observar que van prendre consciència sobre alguns dels aspectes que hem tractat: «No estem gens acostumats a adreçar-nos a gent no nadiua. Aquesta presa de consciència pel que fa a l'especificitat del públic ens alertava que el discurs que calia elaborar havia d'ésser adequat al nivell lingüístic dels aprenents, per exemple, amb una bona elocució i sense emprar força lèxic de comprensió difícil» (Norman Ortells, Universitat de València); «El discurs havia de ser senzill, sense gaires paraules complicades, perquè els estudiants pogueren seguir amb fluïdesa l'exposició. També calia que el discurs s'entenguera bé, fent les pauses necessàries, ni més, ni menys, tal com havíem practicat a classe» (Júlia Monton, Universitat de València).

Quant als estudiants de CLA, tot i mostrar un cert recel pel fet d'haver d'enregistrar-se parlant en una llengua que no era la seva, hi van fer aportacions d'una gran qua-

litat. Mostraven una bona comprensió dels textos i una bona interacció amb els continguts. La gran majoria dels alumnes van planificar les respostes adequadament i van fer una tasca acurada del discurs, tries gramaticals i de lèxic. A més de fer servir els continguts lingüístics treballats en el nivell, hi van incorporar elements dels vídeos dels companys i van ampliar el seu repertori lingüístic per donar una resposta exhaustiva. Els estudiants van valorar molt positivament l'oportunitat d'estar exposats a la variació lingüística del català i a nous aspectes culturals, com també a la dimensió multimodal del projecte i la flexibilitat i l'originalitat de les aportacions que permetia l'eina: «Amb Flip, cada participant pot mostrar la seva pròpia personalitat, en lloc d'escriure el que escriu tothom. No hi ha cap guió, ni una estructura rígida, i crec que aquesta flexibilitat ens ajuda a parlar i escriure amb confiança» (Luke Shears, Universitat de Cambridge).

RECAPITULACIÓ I HORIZONS DE FUTUR

La valoració global d'aquesta experiència és molt positiva, tant des del punt de vista dels estudiants com dels docents. Els objectius de millora de la producció i la comprensió de la llengua

catalana en entorns formals s'ha assolit de manera molt satisfactòria en referència als dos pols d'acció del projecte. A més, l'experiència ha servit per millorar les competències lingüístiques dels alumnes implicats en el projecte i ha donat lloc a la creació d'un conjunt de materials per descobrir la llengua i la cultura. Gràcies als bons fruits del projecte, i amb la voluntat de compartir-los amb altres docents i aprenents de CLA, hem fet una tria de vídeos que estan disponibles al repositori MMedia de la Universitat de València (<https://mmedia.uv.es/>) i hem elaborat una fitxa didàctica per a cadascun que es pot trobar a la Didacteca de SERCLE (<https://didacteca.cat/>). Aquests materials permetran fer-ne un treball d'aula més aprofundit i guiat pel docent, que es pot integrar en el marc de seqüències didàctiques comunicatives o bé com a activitats d'escalfament dinàmiques de consolidació o d'expansió de continguts. Les fitxes consten del títol del vídeo, unes indicacions orientatives de nivell, el patró discursiu predominant, el lèxic que convé treballar abans de veure el vídeo, els punts gramaticals que destaquen en el recurs, unes preguntes de comprensió oral i unes consideracions pedagògiques per contextualitzar el vídeo i incorporar-lo a una seqüència didàctica més àmplia. És previst, doncs, que

l'experiència continuï i esdevinguí un primer pas de moltes més iniciatives per treballar l'oralitat a través de la telecol·laboració. ◀

Referències bibliogràfiques

Chaka, C. i Nkhobo, T. (2019). Online module login data as a proxy measure of student engagement: The case of myUnisa, MoyaMA, Flipgrid, and Gephi at an ODeL institution in South Africa. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 16(1), article 38.

Dettinger, M. (2018). Review of Flipgrid. *Die Unterrichtspraxis/Teaching German*, 51(2), 210-215.

Di Sarno-García, S., Montaner-Villalba, S. i Gimeno-Sanz, A. (Eds.) (2023). *Telecollaboration Applications in Foreign Language Classrooms*. IGI Global.

Iglesias, M. (2021). Learning EFL online through Blogger and Flipgrid in higher education: A collaborative project in times of pandemic. A W. B. James, C. Cobanoglu i M. Cavusoglu (Eds.), *Advances in global education and research*, 4, 1-16. USF M3 Publishing.

Mango, O. (2019). Students' Perceptions and Attitudes toward the use of Flipgrid in the Language Classroom. A K. Graziano (Ed.), *Proceedings of Society for*

Information Technology & Teacher Education International Conference (pp. 1970-1973). Association for the Advancement of Computing in Education.

Adreces de contacte

Andreu Sentí Pons

Universitat de Barcelona
andreu.senti@uv.es

Ares Llop Naya

Universitat Oberta de Catalunya
allop@uoc.edu

Aquest article fou sol·licitat per ARTICLES. DIDÀCTICA DE LA LLENGUA I LA LITERATURA el mes de maig de 2025 i acceptat per a la seva publicació el juliol de 2025.

ODS para pequeños activistas Propuestas lectoras para Educación Primaria

Mònica Carrasco, Jaume Centelles i Laura Lagunas

Aquest llibre és una guia, un manual, per presentar els objectius de desenvolupament sostenible a l'alumnat d'Educació Primària a través d'una selecció acurada de bona literatura que, com un fil transversal, recorre tots els ODS.

51 propostes de lectura (3 per a cada ODS) i un total de 153 objectius d'aprenentatge, pensats per implicar l'alumnat en la defensa dels drets de la natura, el consum responsable, la solidaritat i la necessitat d'un canvi de vida profund.

Una invitació a llegir, reflexionar i actuar per un món més just i sostenible.

DESPESES DE TRAMESA GRATIS
Península (mínim 15€)

5%
descompte
en tots
els nostres
llibres

 GRAO

ODS para pequeños activistas

Propuestas lectoras para Educación Primaria

Mònica Carrasco, Jaume Centelles, Laura Lagunas

 GRAO

Gran de Gràcia, 243-245. 08012 Barcelona grao@grao.com www.grao.com 934 080 464